

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 12

DOM
 2014-05-21
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 21690-13
 21691-13
 27864-13
 27866-13
 27867-13
 28193-13
 30780-13
 1338-14

KLAGANDE

Jan Lien, 570529-0111
 Frejgatan 13
 114 79 Stockholm

Ombud:
 Advokat Per-Olof Jönsson
 Tingsvägen 17
 191 61 Sollentuna

MOTPART

Socialnämnden i Sollentuna kommun
 191 86 Sollentuna

Ombud:
 Jur.kand. Love Blomquist
 c/o Kommunlex AB
 Box 3194
 103 63 Stockholm

ÖVERKLAGADE BESLUT

Socialnämnden i Sollentuna kommuns åtta beslut 2013-06-12, 2013-08-02
 (2 st), 2013-10-22 (2 st), 2013-11-07, 2013-12-10 och 2013-12-20

SAKEN

Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL

Dok.Id 484990

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver Socialnämnden i Sollentuna kommuns beslut avseende bistånd till boendekostnad i målen 21690-13, 27867-13, 28193-13, 30780-13 samt 1338-14 och visar målen åter till Socialnämnden i Sollentuna kommun för ny prövning av Jan Liens rätt till sökt bistånd för de i målen aktuella månaderna.

Förvaltningsrätten avslår överklagandena i övrigt.

Förvaltningsrätten avslår yrkandet om ersättning för ombudskostnad i förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten förordnar med stöd av 43 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) att sekretessen enligt 26 kap. 1 § samma lag ska bestå för de uppgifter om enskilds personliga förhållanden som förebringats vid den muntliga förhandlingen inom stängda dörrar och som inte tagits in i denna dom.

YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Sollentuna kommun (nämnden) har i åtta beslut avslagit Jan Liens ansökan om bistånd till följande.

- Hyra om 15 000 kr avseende augusti 2013.
- Kostnad för juridisk konsultation om 1 552 kr avseende augusti 2013.
- Kostnader för hyra av tältutrustning om 2 500 kr för perioden den 11 november 2011 till den 30 november 2011 samt 3 500 kr för perioden den 1 december 2011 till den 31 december 2011.
- Kostnad för juridisk konsultation om 1 552 kr för ett tillfälle den 5 september 2013 samt om 1 552 kr för ett tillfälle den 30 september 2013 avseende oktober 2013.
- Hyra om 15 000 kr samt privatlån om 16 695 kr avseende oktober 2013.
- Hyra om 15 000 kr samt privatlån om 16 695 kr avseende november 2013.
- Hyra om 15 000 kr samt privatlån om 16 695 kr avseende december 2013.
- Hyra om 15 000 kr samt privatlån om 16 695 kr avseende januari 2014.

Som skäl för besluten har nämnden sammanfattningsvis angett följande. Jan Lien har sedan sommaren 2012 bott i en husbil med en hyra på 15 000 kr per månad. Han har inte lyckats hitta ett billigare boende sedan dess. Han har även tackat nej till ett erbjudande från socialkontoret om att få ett försöksboende, där Jan Lien får överta kontraktet efter en tid om han skött sitt boende och betalat sin hyra i tid. Hyran för detta boende uppgår till 3 346 kr. Några starka medicinska skäl till att inte flytta från en husbil till en lägenhet har inte bedömts föreligga. Genom valet att inte byta till det

erbjudna boendet, har Jan Lien fördröjt sina möjligheter till att bli självförsörjande och oberoende av samhällets stöd för sin försörjning. Jan Lien står fortsatt kvar i kö till försöksboende i Sollentuna kommun och har möjlighet att få ett nytt erbjudande om försöksboende om han är intresserad. Bistånd till skulder såsom banklån eller privata lån beviljas inte. Bistånd till advokatkostnader beviljas vidare endast om det finns mycket starka skäl och i så fall ska sökanden kontakta socialtjänsten före konsultationen för att få den godkänd. Kostnader för juridisk konsultation ingår inte i begreppet skälig levnadsnivå. Jan Lien har inte heller lämnat in underlag för kostnaderna. Avseende bistånd till tältutrustning lämnas bistånd endast för aktuella kostnader och beviljas inte retroaktivt, utan bara för innevarande eller kommande månad.

Jan Lien yrkar att han ska beviljas det sökta biståndet. Han yrkar vidare att nämnden i första hand och att staten i andra hand ska ersätta honom för ombudskostnader i förvaltningsrätten med 12 760 kr, varav 2 552 kr avser mervärdesskatt.

Till stöd för sin talan anför Jan Lien sammanfattningsvis följande. Han har ingen dokumenterad sjukdom, drogproblematik eller kriminalitet, varför det inte finns något fog för nämnden att förvägra honom fortsatt ekonomiskt bistånd för boende i avtalad husbil. Avtalet har godkänts av kommunen och har inte sagts upp. Kommunen har inte heller förelagt honom att säga upp avtalet på husbilen. Ett boende i en försökslägenhet är inte ändamålsenligt i hans fall. Han har inte behov av en försökslägenhet och är inte skyldig att underkasta sig det tvång som är förenat med en sådan lägenhet. Det skulle vidare blockera hans faktiska möjlighet att inom den ordinarie bostadsmarknaden beredas bostad. Med hänsyn till hans kötid skulle han sannolikt kunna erhålla en ordinarie bostad inom ett till två år. Vid ett boende i en försökslägenhet kan oförutsedda kostnader uppstå och kommunens kostnad bli högre. Av ingivet intyg från

överläkaren och specialisten i allmänpsykiatri Stefan Eriksson, framgår att det är mycket angeläget för honom att få ett ordnat boende, dvs. en egen bostad på samma villkor som övriga hyresgäster på bostadsmarknaden. En försökslägenhet är enligt Stefan Eriksson ingen bra lösning.

Han har vidare inte beretts skäligt rådrom med att hitta ett billigare boende. För det fall rådromstiden har löpt ut har han ändå rätt till bistånd till skälig hyra på orten. Det framgår av ljudinspelningar från samtal med handläggare hos nämnden att nämnden har utövat påtryckningar mot honom genom att säga att han är tvungen att acceptera försöksboende för att få något som helst bistånd till boendekostnad. Det framgår även att handläggarna är medvetna om gällande riktlinjer och praxis men inte följer dessa. Då hans skulder är hänförliga till boendekostnaden ska han även beviljas bistånd till betalning av dessa.

Med hänsyn till nämndens fel och brister i handläggningen ska han även medges bistånd för ombudskostnad för tillvaratagande av sin rätt. Hans begäran är skälig.

Kammarrätten i Stockholm har i en dom ansett att han ska beviljas bistånd till tältutrustning. Nämnden har ändå avslagit hans ansökan, vilket inte är korrekt. Nämnden har inte följt kammarrättens dom.

Nämnden bestrider bifall till överklagandena samt yrkandet om ersättning för ombudskostnad och anför sammanfattningsvis följande. Jan Lien har erbjudits ett boende med skälig hyra som tillförsäkrar honom en skälig levnadsnivå. Han saknar själv möjlighet att ordna ett sådant boende. Eftersom Jan Lien har erbjudits ett godtagbart alternativ av nämnden finns det ingen anledning att pröva om han har fått skäligt rådrom. Jan Lien har tydligt informerats om att nämnden inte anser att hans nuvarande hyra är skälig. Den erbjudna försökslägenheten har endast som krav att hyran

betalas och att hyresgästen i övrigt sköter hyresförhållandet. Om hyresgästen sköter sig övergår lägenheten i ett ordinärt förstahandskontrakt. Då även privatlånen avser hyreskostnader ska bistånd till dessa inte heller utgå. Bistånd till ombudskostnader ska inte utgå då åtgärden inte är nödvändig för att Jan Lien ska kunna bevaka sin rätt. Ombudskostnader ersätts vidare inte i förvaltningsprocessen. Avseende tältutrustning är det riktigt att Kammarätten i Stockholm återförvisade ärendet till nämnden för ny prövning. Vid en sådan prövning fann nämnden att rätt till retroaktivt bistånd inte förelåg.

Förvaltningsrätten har den 19 maj 2014 hållit muntlig förhandling i målen.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Hyra

Jan Lien har fått avslag på sina ansökningar om bistånd till hyra med 15 000 kr per månad avseende månaderna augusti, oktober, november och december 2013 samt januari 2014.

Av 4 kap. 3 § SoL framgår att försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för boende. I Socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd (SOSFS 2013:1) anges bl.a. att bedömningen av vad som är en skälig boendekostnad bör utgå från den enskildes faktiska kostnad och behov av boende samt att utgångspunkten vid bedömningen bör vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Vidare anges att kostnaden även bör relateras till hyresnivån hos allmännyttiga bostadsföretag eller andra större bostadsföretag på orten.

I förarbetena till socialtjänstlagstiftningen (prop. 1996/97:124 s. 83) anges bl.a. följande. Om bostadskostnaderna bedöms vara för höga i förhållande

till vad som är skäligt för det aktuella hushållet är det rimligt att ställa krav på byte av bostad. Krav på byte av bostad är främst motiverat vid långvarigt biståndsbehov. Den enskilde måste dessutom få skälig tid för att byta eller sälja bostaden. Om det kan anses rimligt att den biståndssökande flyttar till en billigare bostad, men han eller hon ändå inte gör det, kan biståndet för boendekostnader fastställas till ett skäligt belopp helt utan beaktande av den faktiska kostnaden. Enligt rättspraxis utgör den omständigheten att sökt boende inte uppfyller kravet på skälig levnadsnivå inte tillräckligt skäl för att neka bistånd (jfr RÅ 1988 ref. 137 och RÅ 2009 ref. 4).

Av utredningen i målet framgår att Jan Lien hyr en husbil med en hyra uppgående till 15 000 kr per månad. Kostnaden är enligt förvaltningsrätten oskäligt hög i jämförelse med vad en låginkomsttagare på orten normalt kan kosta på sig. Det är därför rimligt att kräva byte av bostad. Jan Lien har erbjudits men tackat nej till ett erbjudande om en försökslägenhet med en hyra om 3 346 kr. Detta boende skulle sänka hans boendekostnad väsentligt. Förvaltningsrätten anser inte att några medicinska eller andra hinder föreligger för Jan Lien att acceptera erbjudandet om försökslägenhet. Lägenheten är således en godtagbar lösning som tillförsäkrar Jan Lien en skälig levnadsnivå. Eftersom Jan Lien har tackat nej till ett godtagbart erbjudande som skulle sänka hans boendekostnad har det inte funnits anledning för nämnden att bevilja Jan Lien skäligt rådrom med byte av bostad. Jan Lien har mot bakgrund av det anförda inte rätt till bistånd för sin nuvarande faktiska boendekostnad. Bistånd för boendekostnaden ska då istället enligt förvaltningsrätten fastställas till ett skäligt belopp motsvarande vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Nämnden har därför inte haft fog för sitt beslut att inte bevilja något bistånd alls till Jan Lien i denna del.

Genom tillgänglig utredning i målen kan förvaltningsrätten inte bedöma om Jan Lien i övrigt uppfyller förutsättningarna för rätt till sökt bistånd. Det ankommer på nämnden att som första instans utreda och pröva rätten till sökt bistånd. Målen ska därför återförvisas till nämnden för prövning av Jan Liens rätt till sökt bistånd till boendekostnad för samtliga i målen aktuella månader.

Tältutrustning

Nämnden har i enlighet med Kammarrätten i Stockholms dom meddelad den 19 april 2013 genomfört en ny prövning av Jan Liens rätt till bistånd avseende tältutrustning för i domen angiven period. Enligt rättspraxis ska bistånd sökas innan behovet av bistånd upphört eller tillgodosetts och undantag görs endast vid speciella omständigheter (jfr RÅ 1989 not. 348). Jan Liens ansökan om försörjningsstöd för tältutrustning inkom till nämnden först den 3 januari 2012. Mot denna bakgrund, och då det inte framkommit några särskilda omständigheter som motiverar ett undantag, finner förvaltningsrätten att nämndens beslut att avslå Jan Liens ansökan om bistånd till tältutrustning avseende perioden den 11 november till den 31 december 2011 är riktigt. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Kostnader för juridiskt ombud

Förvaltningsrätten anser inte att Jan Lien är i behov av bistånd till kostnader för juridiskt ombud för att vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Privata lån och skulder

Nämnden bör ge bistånd till betalning av skulder, endast om det är den enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå. Det har

i målet inte framkommit att Jan Lien är i behov av bistånd till betalning av de aktuella skulderna för att uppnå en skälig levnadsnivå. Nämndens beslut att avslå Jan Liens ansökningar om bistånd till skulder är därför riktigt. Överklagandet ska således avslås även i denna del.

Ombudskostnader i förvaltningsrätten

Det saknas laglig grund för att tillerkänna Jan Lien ersättning för ombudskostnad i förvaltningsrätten. Jan Liens yrkande härom ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A).

Peter Andrén

Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Karl-Erik Johansson, Madelene Ljungström och Charlotte Slettengren deltagit.

Martin Hemberg har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.